

Блінов О.А., Вернік О.Л. Встановлення проявів ознак посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців / О.А. Блінов, О.Л. Вернік // Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи». – К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2019. – С. 33-35.

Блінов Олег Анатолійович, кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальних технологій

Національного авіаційного університету

Вернік Олексій Леонідович, кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник
старший науковий співробітник лабораторії екологічної психології

Інституту психології ім. Г.С. Костюка

м. Київ, Україна

ВСТАНОВЛЕННЯ ПРОЯВІВ ОЗНАК ПОСТТРАВМАТИЧНИХ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Бойова діяльність військовослужбовців пов'язана з впливом факторів, які можуть травмувати їх психіку і привести до розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР).

За даними різних авторів, клінічно оформленими ПТСР страждають від 12,5 до 44% ветеранів війни, а часткові ознаки цього симптомокомплексу у віддалений період виявляються в 63-91,5% випадків [2; 3, с. 142].

У зв'язку з актуальністю проблеми нами було проведено дослідження в 2016-2018 р.р. проявів ознак ПТСР у 447 військовослужбовців, серед яких 236 осіб були учасниками бойових дій, а 211 – не брали в них участі.

Для більш повного розуміння ситуації ми розглядали прояви ознак ПТСР не тільки в цілому, але й за різними характеристиками військовослужбовців, зокрема за статтю та за домінуючою діяльністю – навчання (курсанти), лікування (військовослужбовці, що перебували у госпіталі), безпосереднє виконання професійних військових обов'язків (див. Табл. 1, 2).

В якості основного інструментарію дослідження нами був використаний опитувальник скринінгу посттравматичного стресового розладу (ОС ПТСР). Він складається з 7 питань. Вважається, що три позитивні відповіді на запитання опитувальника потребують поглибленого обстеження військовослужбовця на предмет можливого ПТСР, чотири і більше позитивних відповідей вказують на ймовірність наявності ПТСР, вибір нуль відповідей свідчить про відсутність у респондента ознак, які запропоновані для їх оцінки [1, с. 26-37].

Табл. 1.

Розподіл проявів ознак ПТСР
у військовослужбовців учасників бойових дій (у %)

Кількість позитивних виборів	Разом	Госпіталь	Військові	Курсанти	Чоловіки	Жінки
0	2,2	4,1	2,5	0,0	3,3	0,0
1	11,2	8,1	16,3	9,1	11,6	0,0
2	19,9	16,2	16,2	27,3	17,2	20,0
3	16,7	14,6	17,4	18,2	15,8	20,0
4	18,0	17,1	18,8	18,2	16,7	40,0
5	16,3	20,3	15,0	13,6	18,1	10,0
6	11,0	16,3	7,5	9,1	12,6	10,0
7	4,7	3,3	6,3	4,5	4,7	0,0
Кількість	225	123	80	22	215	10

Табл. 2.

Розподіл проявів ознак ПТСР у військовослужбовців,
які не приймали участь в бойових діях (у %)

Кількість позитивних виборів	Разом	Госпіталь	Військові	Курсанти	Чоловіки	Жінки
0	15,4	7,5	20,8	17,9	14,6	11,1
1	21,1	11,3	20,8	31,2	21,9	27,8
2	23,6	19,9	29,2	21,7	22,4	16,7
3	18,6	21,3	16,7	17,9	17,7	33,3
4	9,5	14,9	4,2	9,4	10,9	11,1
5	4,0	10,0	0,0	1,9	5,2	0,0
6	5,7	8,8	8,3	0,0	4,7	0,0

7	2,1	6,3	0,0	0,0	2,6	0,0
Кількість	210	80	24	106	192	16

У загальному вигляді розподіл прояву ознак ПТСР у військовослужбовців, які брали та не брали участі в бойових діях наданий у Рис. 1.

Таким чином, 16,7% військовослужбовців, які були учасниками бойових дій (18,6% військовослужбовців, які не брали участі в бойових діях) потребують поглибленого обстеження на предмет наявності можливого ПТСР. У 50,0% комбатантів встановлені ознаки ПТСР, також вони встановлені у 21,3% бійців, які не брали участі в бойових діях).

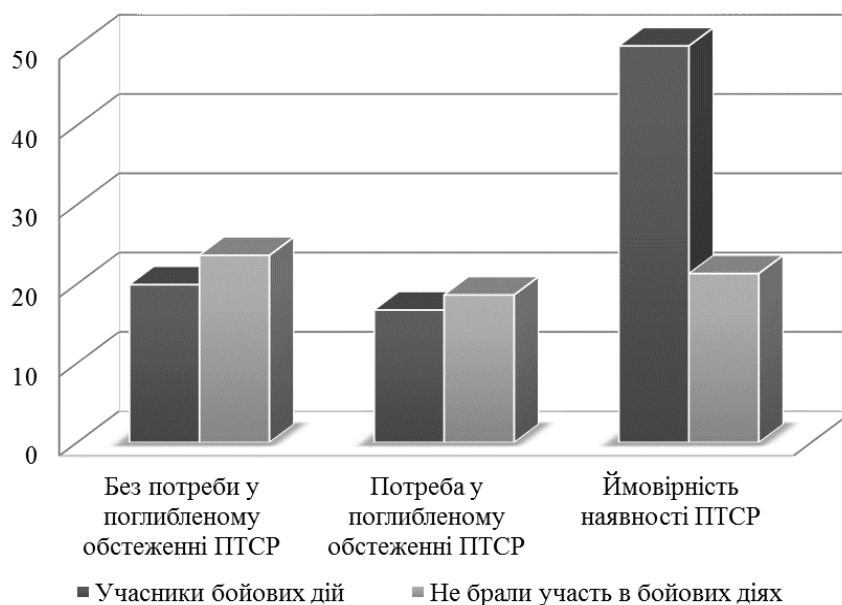

Рис. 1. Рівні проявів ознак ПТСР у військовослужбовців, які брали та не брали участі в бойових діях

Список використаних джерел

1. Блінов О. А. Опитувальник скринінгу посттравматичного стресового розладу (ОС ПТСР) / Психологічний часопис : збірник наукових праць / за ред. С. Д. Максименка. – № 1 (11). – Вип. 11. – Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, 2018. – С. 26-37.

2. Блінов О. А. Психологія бойової психічної травми : монографія / О. А. Блінов. – К. : Талком, 2016. – 246 с.

3. Кадыров Р. В. Посттравматическое стрессовое расстройство (PTSD): состояние проблемы, психодиагностика и психологическая помощь: учебное пособие / Р. В. Кадыров. – СПб. : Речь, 2012. – С. 142.